

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuliile nepublicate nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Alegerile sinodale.

În primăvera acesta se fac noue alegeri pentru un nou period de trei ani la sinodele noastre eparchiale.

Alegerile din cler pentru toate trei eparchiile s'au făcut, și parte ele ne și sunt cunoscute, ér cele ale deputaților mireni sunt în curgere.

În special în archidieceșana noastră alegerile de deputați din cler s'au făcut Joi în 13 Martiu a c.

Resultatul aprópe complet se publică la alt loc al țiarului nostru.

Alegerile deputaților mireni s'au făcut Dumineca trecută, scrutiniul se va face Dumineca viitoare, și încât pentru persoane, am fi în deplina cunoștință în toate 3 eparchiale.

Din incidentul acestor alegeri de bună sémă ómenii cugetători și cu inimă pentru viața noastră bisericească și ale ei instituțiuni, ómenii cari cu interes urmăresc dezvoltarea instituțiilor noastre constituționale-sinodale, se vor întreba în ce măsură iau parte la viața constituțională-bisericească elementele vii din biserica noastră, cum își manifestă voința și dorința preoțimea, clerul, cum laicii, mirenimea, și acesta în 2 direcțiuni.

În biserica mai pe sus de toate trebuie să fie interes viu pentru consolidarea și dezvoltarea sănătoasă a instituțiilor ei, și acest interes trebuie să se manifesteze prin participarea tuturor elementelor la mersul regulat al afacerilor, și a dóua partea personală a lucrului încă trebuie bine accentuată: cine a nume e ales spre a reprezenta biserica.

Noi ne vom ocupa numai cu partea primă.

În general și din incidentul alegerilor sinodale de acuma am făcut trista experiență, că în clerul nostru de acuma nu se manifestă acel interes viu la alegeri, dela care condiționăm noi binele și prosperarea instituțiilor noastre constituționale-bisericesci.

Nouă ne place să legăm totă lucrarea noastră de trecutului bisericeii noastre, să vorbim totdeauna în deplină cunoștință de cauză, să lucrăm pe baza anteactelor, căci așa lucrând, mai puțin suntem în pericolul de a greși, de a vedé lucrurile în altă colóre.

Părinții nostri au fost mai cu interes față cu afacerile generale ale bisericeii, și acesta póte pentru cuvântul, că ei au trăit în alte timpuri, când noi nu eram organizați pe baza liberală de ađi, și ei sciau mai bine apreția binele ei, ca unii cari au gustat din amarul trecutului.

În tóamna trecută, din incidentul alegerilor la congresul național-bisericesc am aréat puținul interes al clerului față cu alegerile din cler.

În numărul 125 al țiarului nostru de 5/19 Novembre 1896 am fost nevoiți să accentuăm, că „generațiunea de ađi a devenit mai apatică, mai indiferentă, și noi cu îngrijire signalăm această durerósă aparițiune în sinul bisericeii noastre”.

Am mai aréat, că în archidieceșana noastră abia 30 de procente din cler au luat parte la viața bisericească din incidentul alegerilor congresuale.

Acéstă tristă aparițiune se repetése acumă din incidentul alegerilor sinodale.

Vom veni în unul din numerii viitori cu gruparea cifrelor pentru întrégă archidieceșana, și vom aréta, în ce măsură a luat parte clerul nostru la alegerile de acuma.

Cu uimire am vedúť în cercul I. al Sibiuului, unde comunicațiunea e de tot ușóră și efină, am vedúť cu durere, că abia 50 de procente au luat parte la alegerile sinodale pentru periodul acesta.

Ni se spune, că în alte cercuri cifrele dau un rezultat și mai posomorit.

În tóamna trecută am făcut apel la preoțimea noastră, să ni se caute

cauzele acestei aparițiuni, spre a putea da de răděcina réului.

La apelul nostru numai un preot din tractul Clușului și-a spus vederile sale.

Cu ocașiunea proximă vom intra în detalii.

Revista externă.

Scirile din Creta sunt tot neliniștitoare.

Marile puteri continuă cu politica lor de pacificare, fără a lua însă în considerare dorințele poporului, ér acesta nu cedéză.

Despre acest metod de pacificare din partea marilor puteri, avem un nou cas, ce s'a întâmplat, lucru fatal, ér între o corabie austro-ungară, Satelit, și o corabie grecescă, Hera.

Acéstă voia să ducă ajutóre insurgenților de pe insulă, vre-o 60 voluntari, și alte ajutóre în munițiuni și alimente, dar' când a trecut peste linia blocată, a fost prinsă. Pe corabie erau Cote Romas, fost președinte al camerei grecesci și deputatul Romanos, fost agent al Greciei la Londra. Hera a fost condusă în portul Suda, ér personalul de pe ea a fost depus pe teritoriul grecesc.

Admiralii puterilor străine au provocat pe résculați a-și depune armele, dar aceștia au răspuns, că le vor depune numai atunci, când Creta va fi adnaxată la Grecia, căci cu autonomie numai nu se mulțămesc. Drept dovadă despre aceste intențiuni ale lor, au atacat pe turci la Malaxa și îi nimiceau de tot, dacă nu erau atacați și respinși din partea corăbiilor marilor puteri.

Până când pe insula Creta se desfășură aceste evenimente, nu mai puțin se desvóltă o activitate febrilă între greci și acasă, în Grecia, unde totul se face pentru pregătirea de resbel în contra Turciei.

Planul de resbel e gata și moștenitorul de tron a plecat la trupele dela granița Tesaliei spre a întâmpina pe turci.

Ministrul de externe grecesc Skuzes a protestat în numele umanismului contra blocării insulei Creta, ér puterile europene au adus blocarea, la cunoștința celor interesați.

Pe lângă acestea vin sciri neliniștitoare și din alte părți.

Bulgarii și sêrbii încă se pregătesc de resbel. Macedonia e în ferebere. Arnauții au început cu jafurile și omorurile la creștini, ér guvernul turcesc, ori nu póte, ori nu vrea a-i împedeca.

Apoi nici concertul european nu sună în deplin acord. Anglia și Francia se decid anevoie a lua parte la oprimarea grecilor cu forța.

Norii se îngroșă.

Chestiuni bisericesci.

I.

Tot darul desevêșit și totă darea cea bună de sus este; pogorind, dela Tine părintele luminilor!

Un sentiment profund este acela ce a caracterizat poporul român din timpurile îndepărtate și l'a susținut până în prezent. Ca un mărgăritar de mult preț continuă acel sentiment a străluci și în țilele noastre între toate însușirile sufletesci ale românului, și până va străluci — n'avem temere de nimic.

De sentimentul profund religios este vorba, care este caracteristica per eminentiam, a poporului nostru.

Ca toate în lume, și acest sentiment își are motivul său psihologic.

Poporul român, în special poporul nostru ortodox, mult a avut a suferi în cursul veacurilor. Litere gróse din toate paginile istoriei vestest și sunt nefalsificat martor al suferințelor lui seculare. Românul iobagiu a fost. Ca

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Nr. 187.

Fiindcă a sa preaosfințită chesaro-crăescă și apostolică mărire prin milostivul seu decret dela 16 Ianuarie a. c. Nr. 1116 și înălțatul crăesc guvern mie comunicăluit și exemplare tipărite mie mi-au trimis din cari ér trimit unul, cu milostivire bine au voit a intimăluí, că ar fi înțeles, că unii din preoți se închipuesc a avé dreptate de pe parochienii sei pentru călcarea datorii și stavilelor legii cu bani și cu altă pedepsă trupescă să pedepsescă, care lucru fiind și împotriva canónelor, a oprit. După înaltele rindueli au poruncit prea înalta pomenită chesaro-crăescă mărire, ca partea preoțescă să nu mai îndrănescă cu bani și cu bătēi pe trup a pedepsi pe parochienii sei, ci cu sfátuirea și cu învêțătura și îndemnarea și buna și înțelpta dojană să certe și să îndrepteze pe parochienii sei, cu bani și cu bătēi nici decum, că fôrte tare se vor strînge a da sémă neimplinitorii poruncei acesteia. Ér de cumva dintr'o întâmplare n'ar pute cu sfátuirea a folosí, pentru-ca prin aceea se nu se întâmple vr'o réutate, atuncea sē-i arete la domnii, la dirigătorii locului și să aștepte dela dînșii îndestulare. Așadar după puterea mai sus pomenitei porunci vei avé

datorie la toți preoții din protopopiatul teu a vestí, și ca așa să urmeze a porunci, noue referăluind de împlinirea acesteia.

S'au dat în Sibiu, 5 Martiu 1786.

Nr. 241.

Gedeon Nichitici.

Preacucernice protópope Kir Lazare noue iubite!

Dintr'o întâmplare venind la auđul înălții sale preaosfințitei chesaro-crăesci măriri pentru fețele cele căsătorite, dintre cari una fugită fiind și cea rămasă și lăsată față a se căsătorí cu altă față voind mai nainte de dovedirea vieții și morții cei fugite, prea înalta pomenita mărire după cercetare la Excelenția Sa la domnul archiepiscopul și metropolitul Carlovețului și de acolo reprezentăluindu-se, după canónele bisericii grecesci neunite a răsăritului, muera bărbatului celui fugit lăsată, séu a muerii cei fugite bărbatului cel lăsat, nedovedind muera mórtea celui fugit, a nu se puté căsătorí cu altă față. Acéstă pomenită mărire aprobăluind bine au voit cu puterea milostivului seu decret dela 2 Iulie 1785 prin înalta general comando dela 29 Iulie 1785 și prin puterea altui decret împărătesc dela 8 Februarie 1786 supt Nr. 1667 prea înaltul crăesc guvern la 9 Martie c. c. supt Nrul acela mie a comunicăluí a poruncit, ca fugind bărbatul vreuncea mueri séu muera vreuncea bărbat și vrënd față cea lăsată cu altă față a se căsătorí, să fie oprită a nu se căsătorí până ce nu va dovedí mórtea feții cei fugite. Așa dară după puterea acestei porunci împărătesci vei avé datorie a vestí la toți preoții din protopopiatul

vostru și lor să poruncesci, ca să nu îndrănescă pe vr'o față lăsată dela partea cea lăsată și fugită a slobođi spre căsătorie cu altă față fără dovedirea morții cei fugite și acesta în protocolul morților preotul să o pue și precum preacucernicia ta așa și preoții să împlinescă, noue referăluind de primirea și vestirea acesteia.

S'au dat în Sibiu, 20 Martiu 1876.

Gedeon Nichitici.

Nr. 256.

Preacucernice protópope Kir Lazare!

Fiindcă preaosfințita chesaro-crăescă mărire prin milostivul seu decret dela 16 Ianuarie și prin întimatul a înaltului crăescului gubernium dela 1 Martiu a. c. sub, Nr. 1113 comunicăluit, bine au voit a rënduí:

1. Tot lucrul legii, precum este: ridicarea, dirigerea, mărirea bisericeilor, iproci, și măcar ce îngreunări de ale legii, ca stăpânirea dirigătorilor varmeghiilor și a magistraturilor să îndrepte, să rënduesci, ca acolo să se caute și să se judece în înaltul crăesc guvern, se îngăduesce răspunsul numai întâmplarea aceea, unde domnii dirigători n'au făcut din destul.

2. Tóte călcările de ale legii de acuma înainte în chipul călcărilor celor orășenesci se vor socofi și între păriți se vor trăctăluí, care lipsesc în uriciunea legii.

(Va urma.)

vita înjugat era; tuns și muls ca oia, ce resignată astéptă — întéple-se cu ea ce se va întépla. Brazde au săpat adânci pe latura sa frunte împilările de tot felul ce dela stăpânul nemilos a îndurat. Noi cei de aji ne putem forma numai palidă idee, despre suferințele străbunilor, când acestia mânați de biciul nemilos al tiranului, răsturnau late și întinse brazde în ogorul înțelemit. În tot întinsul teritor locuit de români nu e petec de pământ, care n'ar fi fost de sute și mii de ori străbătut de umedă sudorilor acestui nefericit popor.

În aceste de restriste timpuri nu mai e pomenire de idei mai înalte, de dezvoltare intelectuală, ba nici biserică. Biserica? — Ea însași cu poporul dimpreună a avut a trece prin toate fazele suferințelor lui.

Un singur dor avea Românul: să-și îndrepte privirile către Atotputernicul de sus, care — așa spera — îi va ușura sôrtea și-l va elibera din cătușile sclavagiului. Acest dor a dat tărie și a conservat poporul și biserica în acele timpuri barbare.

Nu s'a înșelat. Aurora libertății i-a răsărit. Anul 1848 pentru toate popoarele patriei prin reformele introduse atunci este neuitat, pentru al nostru popor ortodox, însă el este era renașterii unui al doilea Mesia rescumpător, și mult dorit și așteptat.

Dacă sunt momente, ce s'ar putea numi sublime în viața popoarelor, apoi momentul când au sunat pentru întâia dată la urechile poporului nostru cuvintele: Liberi sunteți, stăpâni sunteți pe avutul vostru — sublim a fost.

Nu voi încerca, nici o trebuință, a osteni pe binevoitorul cetitor enumerând bunătățile, ce era libertății ni le-a dat. Vreau să constat numai, că deodată cu libertățile politice și biserica noastră și-a primit independența și posibilitatea de a se putea dezvolta, împlinind mai cu succes misiunea ce i-a destinat-o divinitatea ei întemeietor.

Pretutindinea instituțiilor se manifestă în forme. Biserica este o instituție și astfel ea încă a simțit trebuința unei forme externe oarecare, pentru-ca să poată îndeplini scopul său. O pleiadă de bărbați în un șir lung de ani în frunte cu neuitatul arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna mult au ostentat, până ce ostenele lor au primit coróna isbândei. Forma, carea se și-a dat-o biserica este cea genuină în biserica orientală, adică forma sinodală, în termeni moderni vorbind: forma constituțională, care formă în cursul vremii a fost pierdută. Sancționarea și-a primit-o în legea fundamentală a bisericii noastre: Statutul organic. În cadrul acestuia s'a susceput și elementul laic ca factor decisiv, poate cel mai însemnat factor, care nu numai ca număr și ca turmă cuvântătoare are rol, căci ca membru pasiv totdeauna a format el parte constitutivă în organismul bisericesc, dar care prin sucursul intelectual și material, prin devotamentul său și sentimentul de jertfire cu deosebire e chemat să ridice vada bisericii în lăuntru și în afară și să dea instituțiilor aceleia un avânt, care în trecut nu l'a avut, nu l'a putut avea.

Frumos rol, demn de o biserică, în spirit și tendință liberală. Poporul român ortodox poate și trebuie să fie mândru de pozițiunea ce în biserica sa ocupă, pozițiunea, pentru care mulți creștini ai patriei, (și străini de patrie), ba chiar și coreligionari cu drept cuvânt îl pot învidia.

Lui pe drept i se cuvine acel rol. Menirea sa în biserica ortodoxă orientală a fost istorică. Prin tentațiunile și vicisitudinile de tot felul, bisericesci și politice, prin cari el a trecut, a ținut sus și stégul credinței sale, prin credința tare și prin alipirea de datinele străbune a mântuit biserica. Altă armă pentru noi în acele timpuri de restriște nu a existat. Și biruitor a

eșit. A conservat succesori tesaurul credinței, biserica, intact. Se cuvine și firese lucru a fost, ca atunci, când acea biserică, atât timp oropsită și batjocorită, a ajuns la victorie — tot el, poporul, să fâlăie stégul victorios și mai departe. Acum însă nu mai mult pasiv, ci în cadrul organizațiunii sale bis., în mod activ.

30 ani se împlinesc dela înactivarea Statutului organic. Un interval scurt în viața popoarelor, destul de lung însă pentru-ca să ne putem forma o judecată, decă poporul a lucrat și încât lucră la împlinirea misiunii sale în cadrul organizațiunii actuale și se putem încerca unele îndreptări, arătându-se trebuința.

În premergătorul meu articol (Nr. 20 a. c. „Tel. Rom.) am expus experiențele mele în această materie. Fără primejdie de a-mi pute ceva contraria să puté încă în multe privințe augumta la acest loc cele afirmate. S'a îmbunătățit cu ceva — eu și aci am în vedere ca totdeauna parochiile — starea religioasă și morală în popor? S'a asigurat subsistența preoțimeii noastre? S'a pus basă temeinică morală și materială unor aședeminte culturale și de instrucțiune?

Pentru mine răspunsul ar fi prea dureros. Recunosc și eu, că multe s'au făcut. S'au zidit școle, s'au făcut plăți la învățători; ba s'a introdus și o administrație și manipulație mai corectă în averile bisericesci, și pe acesta cale s'a realizat și progres. Aceste sunt rezultate mai mult indirecte a sinodalității noastre, pentru-ca s'au făcut mai cu seamă la întervenirea organelor superioare și în urma controalei emanate dela aceleași. Poporul are meritul de a fi trimis din sinul său deputați harnici și prevădători, cari să lucre acolo sus. În jos, la sine acasă, în acest restimp — mai mult a pausat, decât a inițiat ceva. Apoi se scie, că cei de departe nu vęd toate neajunsurile așa bine, ca eu însuși, care sunt la mine acasă! Aceia demândă: zidesce casă! Oare eu, sciindu-mă, că am casă, să nu mai vęd de fel de ea, să las ca unii și alții să astupe unele și altele spărturi din coperiș și să-mi nălbescă păreții?!

Și așa face poporul. Așteptă ca alții să inițieze, să repareze ce e de reparat, el mai mult tace și se vaietă într'un colț unde-va.

Însușirea bărbaților ce se ocupă cu afaceri de interes public e, că nu se mărginesc a constata fapte seci, ci se întrebă totdeauna și după cauzele, ce produc atari fapte.

Se face imputare elementului constitutiv în organismul bisericesc, poporului țeran: Prea e nepăsător, (să nu ție renitent), prea puțin contribuie prin cooperarea sa la deslegarea problemelor rezervate pentru sinódele parochiale. Din care pricină? . . .

Pentru a puté răspunde, să avem în vedere starea psihică și culturală a poporului.

Din parlamentul magiar.

Sedința dela 16 Martiu n. 1897.

Ministrul *Wlassics* își prezintă raportul despre starea muzeului de arte și apoi se trece la ordinea zilei, la dezbaterile speciale asupra budgetului ministrului de justiție.

Dezbaterile a decurs destul de sec, și numai deputatul *Rátkai* a produs puțină senzație, când s'a plâns, că tribunalele străine, chiar și cele din Croația, trimit maghiarilor adrese scrise în limbi străine fără de a le însoți barem de o traducere în limba maghiară, ér pe cele ale noastre, adică adresele scrise în limba maghiară, le trimit simplu înapoi.

Încolo nici o discuție meritorică la obiect, decât o polemie lungă între *Emmer* și *Plósz*, carele a fost sprigit și de *Polonyi*.

Sedința dela 17 Martiu n. 1897.

Sedința a fost slab cercetată și foarte scurtă.

S'a încheiat discuția specială asupra budgetului ministrului de justiție și s'a trecut la discuția generală asupra budgetului ministrului de finanțe.

La budgetul ministrului de justiție *Barabás* Béla s'a plâns, că dela judecătoria este scosă crucea, pe care s'a obișnuit a se face jurământul, așa că acum acesta nu mai are nici o formalitate sârbătorască, care să însoție sântenie și respect și să contribuie la ridicarea simțului moral.

Dar' n'a fost învrednicit de nici un răspuns.

Trecându-se la discuția budgetului ministrului de finanțe *Kossuth* Ferencz protestă contra ridicării quotei și cere înființarea băncii ungare independente.

Sedința s'a terminat cu o interpelație din partea lui *Melzl* referitoare la calea ferată ce se clădește între România și Ungaria pela *Gyimes* și *Turnul-roșu*.

Sedința dela 18 Martiu n. 1897.

În ședința acesta s'a terminat discuțiunea generală asupra proiectului de budget pro 1897 pentru resortul ministrului de finanțe.

Trecându-se la dezbaterile speciale, deputatul *Rákosszky* cere urcarea dării de burse și scăderea dării de pământ și înaintăz camerei două proiecte de lege în acest scop.

Telegdy vorbește în favorul agriculturii.

Okolicsányi arată la abuzurile arendaților regalelor și cere revisuirea legii de consum.

Face o aspră critică și asupra producțiunii de tutun.

Polonyi cere stricta executare a §-lui 85 a legii despre excesele beției, aduse la a. 1879.

Éta pasagiul privitor la acest abuz:

„Acela, care în crajmă, în otel, pe stradă sau în alt loc public, cu voia îmbată pe altul; mai departe, acela, care în mod industrial se ocupă cu vinderea de beuturi spirtoase, precum și încredințării lor, dacă vre-unui om bét — și au scire despre starea acestă a respectivului — dar' încă beutură spiritoasă, sunt a se pedepsi cu bani până la 50 floreni.

Acestă pedepsă în bani se poate urca până la 100 fl. dacă acesta transgreseune s'a comis față de un individ de etate sub 11 ani.

Dacă transgreseunea o comite în mod repetit un astfel de individ, care se ocupă industrialicesc cu vinderea de beuturi spirtoase și din cauza acesta a fost deja de două-ori pedepsit, într-un câț dela împlinirea pedepsei din urmă încă n'au trecut doi ani, poate fi oprit dela continuarea acestei ocupațiuni pe timp dela trei luni până la un an“.

Brázay arată la abuzurile, ce se fac cu accisele. Cere modificarea legii pentru darea de consum după spirit și zachar.

După pauză, ministrul de finanțe, *Lukács* László răspunde tuturor vorbitorilor cari i-au făcut observări la budgetul prezentat.

Răspunsul n'a fost mulțumitoriu pentru respectivii oratori din opozițiune, dar' majoritatea, guvernamentală, a primit budgetul fără modificări.

Sedința dela 19 Martiu n. 1897.

Acestă ședință încă a fost destul de secă, întocmai ca buzunarele góle, și tocmai la budgetul ministrului de finanțe! Cât de „fórté tare“ réu!

O singură idee nouă, dar și fórté vechie totodată, într-un câț ne aduce aminte de timpurile, când încă nu erau inventați banii, a fost, ca micii agricultori să-și poată plăti darea și în produse brute.

Ideea a produs însă numai haz și a fost combătută de însuși ministrul de finanțe, *Lukács*, carele a ție, că dacă s'ar admite acesta, atunci și industriașilor ar trebui să li se admită a-și plăti darea cu produse din specialitatea lor, așa cismarii cu cisme, jurnaliștii cu articole și așa mai departe.

Deci părintele *Lepsényi* nici n'a fost ascultat cu serioșitate pășind înaintea camerei cu această idee.

Sedința dela 20 Martiu n. 1897.

Ministrul de justiție *Erdélyi* Sándó prezintă proiectul de lege despre reforma curților de jurați.

După acest proiect de lege modificându-se §. 415 al procedurii penale și §. 57 despre delict, cestiunile de calumnie și vătămăre de onore sêvêrșite pe calea presei ar fi să se judece nu de curțile de jurați, ci de către tribunalele ordinare.

Încolo ședința a decurs fără nici un folos pentru țără. S'a suspendat dreptul de iminuitate la mai mulți deputați contra cărora s'au pornit procese din diferite incidente.

Sedința dela 22 Martiu n. 1897.

Pulszky înaintăză raportul despre diferitele proiecte de legi financiare, ér *Nagy* Sándor ca raportor rógă camera să primescă socotelile gestiunii financiare pe anul 1896.

Toate acestea se iau spre cunoștință, precum și raportul despre cheltuelile făcute cu regularea Dunărei la Pórta de fer.

La urmă ministrul *Perczel* răspunde la câteva interpelări apărându-și organele administrative inferioare, precum: pretori, matriculanți și alți agenți guvernamentali, aruncând totă vina asupra „popilor“, cari „agită“ poporul.

Frumos dela un ministru de justiție, când apără funcționari despre cari s'a dovedit cu date factice, că sunt călcători de lege și totuși aruncă vina asupra altora, cari nu sunt vinovați, ba își țin chiar de datorința a sbiciui abuzurile și a cere pedepsirea lor, dar nu sunt aderenți ai sistemului de guvernare actual corupt.

Sedința dela 23 Martiu n. 1897.

În ședința acesta s'au prezentat câteva proiecte de lege despre linii de margini între câteva comune din interiorul țării și altele între Austria, Bucovina și Ungaria și despre regularea comerțului maritim.

Toate s'au primit.

Sedința dela 24 Martiu 1897 n.

Acestă ședință a decurs fără nici o dezbateri la obiect, și întrégă a fost ocupată de interpelațiuni, între cari s'a distins cea prezentată de abatele *Molnár* referitoare la unele abuzuri de ale matriculanților.

Din protopresbiterate.

Brad, 9/21 Martiu 1897.

Sinodul protopresbiterat gr. or. al tractului Zarand și a VI-a adunare generală ordinară a societății de credit și economii „Crișana“ din Brad.

Ținând seamă de „lipsa de spațiu“ Vă comunic numai rezultatul sinodului protopresbiterat gr. or. al tractului Zarand și al adunării a VI-a a „Crișanei“.

Sinodul protopresbiterat s'a ținut la 27 Februarie v. Dintre 36 de membri s'au prezentat 24. S'au verificat 12 din cler și 21 dintre mireni. S'a anulat numai o alegere defectuoasă, cea din Tomnatec și s'a ținut în suspens verificarea membrilor din Brad, fiind actul alegerii protestat.

Concluse mai meritorice sunt următoarele:

1. Pentru sporirea fondului protopresbiterat s'a autorizat oficiul protopresbiterat să încasseze în anul 1897 dela toate parochiile, cari n'au contribuit încă la acest fond, câte 5% din averea în banigata și obligațiuni a parochiilor.

2. În cestiunea rebonificării venitelor protopresbiterale și dotațiunea protopresbiterilor a decis așternerea unei reprezentațiuni Ven. Consistoriu archidieceșan în care să se exprime îngrijirea sinodului protopresbiterat în ce privește susținerea în întregitatea sa a organismului bisericesc din cauză, că protopresbiterii nici până aji n'au fost rebonificați pentru perderile suferite prin ștergerea taxelor după licențele de cununie și să se soliciteze punerea în curgere a dotațiunii protopresbiterilor.

3. În cestiunea cununiiilor, de ore-ce dintre 293 cununii din anul 1896, 9 sunt numai civile, s'a însărcinat protopresbiterul să exmită la ocașuni potrivită un cerculariu, în care să îndemne credinșii prin povește morale, să susțină sântenia căsătoriei și aședemintele cele sante ale bisericii noastre drept măritóre.

4. În cestiunea administrării regulate și consciențioșe a averii bisericesci a învitat pe protopresbiterul să ia măsurile de lipsă, ca până la finea anului 1897 să-și așternă rațiociniile toate parochiile până inclusive pe 1896 și protopresbiterul, pe

basa lor, să controleze în fie-care an, séu cel mult tot la doi ani, averea fie-cărei parohii eșind în fața lucrului, ca astfel să se curme ori-când administrarea, ca astfel.

5. Pentru a asigurarea oficiului proto-presbiteral o localitate permanentă și ppresbiterului o locuință corespunzătoare, a decis cumpărarea ca sei în care a sălășluit Exelenția Sa I. P. S. D. arhiepiscop și Metropolit Miron Roman la 7/19 și 8/20 Septembrie 1896 în Brad cu suma de 5000 fl. solvinți în decurs de 10 ani dela ziua cumpărării și a face astfel această casă proprietatea bisericeii, — a proto-presbiterului Zarand.

6. Pentru a sprigini cultura pomilor a decis, ca din suma de 100 fl. pusă la dispoziția oficiului protopresbiteral de despărțământul X al Asociațiunei, să se spriginască înființarea de grădini de pomărit pe lângă școlile confesionale din tract.

7. S'a ales comitetul și epitropia protopresbiterală pe anul 1897—1899.

Din parohii.

La rectificarea din Nr. 24 al „Telegrafului Român” a părintelui N. Doctor din comuna Hașfalău, spre lămurirea on. Redacțiunii a „Telegrafului Rom.” precum și a on. public cetitor subscrișii ne permitem a contra-reflecta, că nu ne putem explica: cum cauză părintele nostru, — ducând, că alegerea de epitrop nu s'a făcut în 19 Ianuarie din cauza unor neînțelegeri și fiind timpul înaintat!

Bine, dle părinte, dară nu vei fi așa slab de memorie, căci protocoale nu prea iei despre ședințe, nu sci ca președinte, că ce s'a întam în sinodul nostru din ziua sus amintită?! Ești noi îți aducem aminte:

Prima-dată ai pus la ordinea zilei alegerea membrilor comitetului, — care s'a și efeituit. Apoi alegerea epitropiei, și când ai vădit, că cine a reușit de epitrop ai dispus volnicese o nouă alegere pe Dumineca următoare. Nu însămă această nulificare?

Comitetul deci s'a putut alege pelângă tot timpul înaintat, ér epitropia nu?!

Timpul, recunoscem și noi, că a fost înaintat. Dar fiind sinodul convocat pe 1 oră p. m., de ce ai mers la festanie și nu ai venit la sinod până la 3 ore? Ore față de care trebuia să-ți implinesci datorința, față de un parochian mai întâin, ori față de un sinod?

Apoi neînțelegere nu a fost decât aceea, pe care ai provocat-o Dta, vădend alegerea noului epitrop prin aclamație. Deci nu în popor a fost neînțelegerea, fără numai în Dta. Acest răspuns rugându-vă on. dle redactor a ni l publica în interesul adevărului, vă asigurăm de deosebita noastră stimă.

Hașfalău, în 7/19 Martie 1897.

Ioan Boiu Ioachim Todoran,
fost membru de încredere epitr. nou ales.
la sinodul electoral.

Adunarea generală a „Albinei”.

Sâmbătă s'a ținut a 25-a adunare generală a institutului de credit și de economii Albina din Sibiu.

Adunarea această a fost adunare iubilară, și ea s'a eternizat în mod demn de întemeietorii și susținatorii ei, s'a eternizat prin fapte de binefacere.

Recunoscință s'a votat primului ei director executiv, care a conceput idea, o a pus în practică, și ani 12 a lucrat pentru desvoltarea institutului.

Meritele primului director executiv, Visarion Roman, s'au eternizat în această ședință prin faptul, că s'a luat concludul, de a se ridica un monument pe mormântul lui.

Meritele conducătorilor actuali s'au eternizat prin exprimarea recunoscinței și prin indicarea aceleia la protocol. În special s'a exprimat recunoscință actualului conducătoriu Parteniu Cosma, sub care institutul a luat un avânt atât de îmbucărător.

Coróna lucrărilor din această adunare generală a fost însă concludul, prin care s'a pus basa unui internat de copii aici în Sibiu. Propunerea consiliului de administrațiune s'a primit între vii manifestățiuni de însuflețire

Tot cu asemenea însuflețire s'au votat și sumele pentru scopuri de binefacere.

In total spre scopuri de binefacere în anul acesta s'au votat 26,081 fl. 42 cr.

Pentru această adunare generală au fost depuse la casa institutului 2530 de acțiuni cu 382 de voturi.

Prezenți au fost 52 de acționari, cari au reprezentat 1707 acțiuni cu 305 voturi.

Adunarea generală s'a deschis la orele 10 a. m. Președintele consiliului de direcțiune, Ioan Hannia, și primul vice-președinte Iosif Sterca Șuluf, ambii împedecați prin morb, nu au putut lua parte la această adunare generală. Presidiul l'a avut deci al doilea vice președinte Leoniu Simonescu, care în frumoasa cuvântare de deschidere a accentuat însemnătatea extraordinară a acestei adunări generale.

S'a cetit apoi raportul consiliului de direcțiune despre afacerile institutului în anul 1896 și cel al comitetului de supraveghiere și luându-se ambele la cunoscință, s'a purces la deliberarea propunerilor din raport.

Aici observăm, că s'a votat mulțămită consiliului de administrațiune pentru bunele rezultate ale anului 1896 și la propunerea acționarului Ioan Turcu, s'a exprimat recunoscință protocolară actualului director pentru înțeleptă conducere a institutului.

Din consiliul de direcțiune, cu scopul de a eternisa din incidentul iubileului de 25 de ani ai existenței institutului memoria primului director executiv Visarion Roman, s'a prezentat următoarea propunere:

„In semn de recunoscință față de repozatul Visarion Roman, care a conceput idea înființării institutului „Albina” și cu zel neobosit a muncit până când și-a vădit ideea realizată, direcțiunea propune la adunarea generală votarea unui fond de fl. 1000, din care să se ridice un monument.”

Spre a eternisa nobila tendință a institutului „Albina” de a contribui la înaintarea în cultură a poporului nostru, tot din incendenții iubileului, s'a prezentat și următoarea propunere a consiliului de direcțiune:

„Considerând numărul cel mare al studenților români din toate ținuturile patriei, cari frecventază școlile medii din Sibiu;

considerând, că cea mai mare parte a acestor studenți sunt din părinți săraci, cari nu pot suporta spesele unei îngrijiri suficiente și solide a fiilor lor expuși tuturor neajunsurilor igienice și morale ale unui oraș;

considerând, că în Sibiu, nu se află nici o școală medie, nici internat de băieți românești, în care să se poarte grijă de creșterea națională și religioasă a tinerimei române;

Institutul „Albina” din incidentul iubileului de 25 de ani dela înființarea sa, inițiază crearea unui fond pentru înființarea unui internat de băieți, cari frecventază școlile medii din Sibiu, în care, parte gratuit, parte pentru o taxă moderată să se poată întreține cel puțin 100 de tineri.

In anul scop votează din profitul anului 1896 o sumă de 20,000 fl.

Acest fond se va administra gratis la institut sub titlul „Fondul internatului de băieți” până când Asociațiunea Transilvană séu altă reuniune cu caracter național român va fi în stare să înființeze internatul în Sibiu, și până în vremea în care se va înființa internatul contemplant până la finea anului 1907, institutul i-și rezervă dreptul de a reveni asupra acestei cestiuni și a lua conclud nou asupra fondului, dar fără alterarea destinațiunei sale culturale.

Cassa din Berggasse Nr. 28 (pr. fond. Sibiu nr. 2137) trece în proprietatea acestui fond în prețul cumpărării de fl. 8000, ér restul se va plasa în scrisuri fonciare de ale institutului.”

Ambe propunerile s'au primit cu unanimă însuflețire, dovadă, că adunarea generală a sciut apreația nobilele intențiuni, cari au dat naștere acestor propuneri.

Din cuota destinată a înmulți fondul de pensuni, la propunerea acționarului Dr. R. Roșca, s'au votat 5000 fl. ca remunerațiune specială pentru funcționarii institutului.

Dacă densusul nu reflectează la această remunerațiune, și dorește să fie pus între acționarii, cari remunerază soliditatea, onestitatea și munca funcționarilor.

Cuota pentru scopuri de binefaceri s'a împărțit în modul următoriu:

1. Asociațiunei trans. pentru treburile școlile de fete	1000.—
2. Școlile elementare de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”	300.—
3. Pentru „Masa studenților”	3000.—
4. Internatului „Reuniunii femeilor române din Brașov”	200.—
5. „Asociațiunea pentru spriginierea învățaceilor și sodalilor români din Brașov” ca taxă școlară a fl. 4, pentru 50 învățacei	200.—
6. Societății academice române „România Jună” din Viena ca dotațiune de ctitor pentru internat fl. 1000 — în 5 rate, rata II.	200.—
7. Societății academice „Petru Maior” în Budapesta	100.—
8. Alunneului din Timișoara	100.—
9. Fundațiunii de pâne „N. Zsiga” în Beiuș	100.—
10. Fundațiunii studenților morboși din Brașov	100.—
11. Fondului studenților miseri din Blaj	100.—
12. Fondului studenților miseri dela gimn. din Brad	100.—
13. Reuniunii române de musică din Sibiu	100.—
14. Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiu	100.—
15. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu	50.—
16. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Brașov	50.—
17. Reuniunii igienice din comitatul Sibiu	50.—
18. Gremiului comercial din Sibiu pentru susținerea unui curs practic de contabilitate	50.—
19. Societății academice „Carmen Sylva” din Graț	50.—
20. Societății academice „România” din München	50.—
21. La dispoziția direcțiunii pentru distribuire în anul curent	81.42
Total	6081.42

În consiliul de direcțiune s'au reales tot foștii membri Leontin Simonescu și Dr. N. Vecerde, tot asemenea s'au reales și membri în comitetul de supraveghiere: Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Aurel Brote, Dr. Elie Beu, Stefan Stroia și Ioan Crețu.

Înaintea de încheiere s'a dat cetire telegramelor sosite la adunarea generală din incidentul zilei festive de iubileu.

Éta acele telegrame:

Dela institutul „Doina”:

Cu bucurie salutăm respectuos adunarea generală iubilantă dorind institutului binefăcător „Albina” și în viitor strălucita propășire. „Doina”.

Dela institutul „Economul”:

Să trăescă și înflorescă mama institutelor noastre. „Economul”.

Dela institutul „Iulia”:

Decorei și protectorei institutelor noastre de bancă „Albina” urăm, ca tot mai tare să crească și înflorască, ér conducătoriului vieții îndelungată. „Iulia”.

Dela institutul „Sylvania”:

Cu adevărată dragoste românească salutăm pe mama noastră „Albina” la iubileul seu de 25 ani. „Sylvania”.

Dela institutul „Someșana”:

Din incidentul iubileului primiți felicitările noastre.

Direcțiunea Someșană.

Dela institutul „Victoria”:

Felicităm adunarea generală iubilantă, urăm institutului succese splendide pe calea progresului. „Victoria”.

Dela dir. „Patriei” dela Blaș, Hodoș:

Directorul mulți ani fericiți spre înflorirea „Albinei”. Hodoș.

Dela conducătoriu tipografiei și a librăriei diecesane din Caransebeș, Lințu:

Să trăescă și înflorască „Albina” spre binele tuturor. Să trăescă stuparii, regina și albinele coșniței. Lințu.

Terminate agendele adunării generale, ședința s'a închis la ora 1 p. m.

Institutul „Albina” în cei din urmă 10 ani sub conducerea actuală la centrală cât și la filială.

Dorința fie-cărui bun român este, ca acest institut, atât de bine consolidat, atât de bine condus și în centrală și la filială, să dea înainte sigur pe drumul apucat.

Dumnezeu să ajute!

Adunarea gen. a „Crișanei”.

Societatea „Crișana” din Brad cu capital social de 22,600 fl. și reescompt de 15,000 fl. a devenit un factor însemnat în Zarand.

Condusă cu acurateță și conscientiositate și-a asigurată un credit așa că:

a) depunerile societății la finea anului 1896 au fost de 197,383 fl. 38 cr.; b) împrumuturile date pe cambii 198,081 fl. 01 cr.; c) împrumuturile date pe obligațiuni 55,455 fl. 86 cr.; d) împrumuturile hipotecare 10,799 fl. 30 cr.; e) mișcarea totală a cassei 374,122 fl. 66 cr. A realizat un profit curat de 9398 fl. 76 cr. A sporit fondul de rezervă la 15,000 fl.

A ridicat dividendul la 12%, care se poate ridica îndată după adunarea generală.

Societatea solvesce oficialilor sei ca salariu 2950 fl., membrilor din direcțiune și comisiunea de supraveghere 700 fl., spre scopuri filantropice 1210 fl. și remunerațiuni preste 800 fl.

In ședința de ați (9/21 Martiu a. c.) a votat următoarele ajutóre:

1. Fondului gimnasial din Brad 500 fl.
2. Fondului ppresbiteral Zarand 300 fl.
3. Bisericeii gr. or. din Brad spre scopuri școlare 200 fl.

4. A pus la dispoziția direcțiunei gimnasiale spre a distribui ajutóre elevilor miseri, diligenți și cu purtare bună 100 fl.

5. A dat directorului spre a cumpăra recuise școlare pentru școlile confesionale din tractul Zarand 50 fl.

6. A pus la dispoziția directorului pentru ajutóre 60 fl.

Ați a fost reconstituirea societății pe un nou period de 3 ani.

Toți oficialii, membrii din direcțiune și comisia de supraveghiere au fost realesi cu aclamațiune.

Din România.

Éta necrologul ce a publicat adânc întristată familie a mult regretatului bărbat de stat Alexandru Lahovari al României:

D-na Simona A. Lahovari, dl Ioan A. Lahovari, d-șorele Anna și Simona A. Lahovari, dl și d-nea Ioan N. Lahovari cu fiicele lor, dl General și d-na Iacob N. Lahovari cu copii lor, dl Constantin N. Lahovari, dl și d-na Emil N. Lahovari cu fiul lor, dl și d-na Petre Millo, d-na Olga Bengescu cu fice sa, d-na Elisabeta C. Lahovari, dl Grigorie I. Lahovari cu copii săi, dl Georghe I. Lahovari cu copii săi, d-na Elisa P. Cerkez, dl și d-na C. Budiștea nu, dl și d-na Ioan Cerkez cu copii săi, dl și d-na Grigore Cerkez cu fiul lor, dl și d-na Nicolae Cerkez cu copii lor, dl Maior A. Cerkez, dl și d-na Yarca, dl și d-na N. Brailoi cu copii lor, dl și d-na D. Sutzcu cu copii lor, dl Colonel și d-na Koslinsky cu copii lor, dl și d-na Boranescu, d-na El. Schina și dl Căpitan A. Schina, dl Stefan D. Greceanu cu copii săi, dl și d-na Efremer Ghermani cu copii lor, dl și d-na Dimitrie Ghermani cu copii lor, dl Menelas Ghermani, cu adâncă durere au onore a vă face cunoscută mórtea prea iubitelui lor soț, părinte, frate, cumnat, unchiu, nepot și vëru

Alexandru N. Lahovari,

fost ministru, mare cruce al ordin. coróna României, mare oficer al ordin. stéua României și legiunea de onore, mare cruce al ordin. Leopold din Austria și din Belgia, mare cordon al ordin. imperial Osmanie etc. etc. etc.

Încetat din viață în ziua de 4/16 Martiu 1897 la Paris în vërstă de 56 ani, și vă rögă să binevoiti a asista la ceremonia religioasă, care se va oficia în ziua de Duminecă 16/27 Martiu, ora 1 p. m. în sânta biserica Albă, de unde rugați-vă pentru la densusul Șerban-Vodă. Rugați-vă pentru densusul.

Amănunte despre înmormântare în alt număr.

Noutăți.

Alegerile de deputați din cler la sinodul arhiepiscopalian. Până acuma numai din cercul Turda nu a sosit rezultatul alegerilor de deputați din cler la sinodul arhiepiscopalian, toate celelalte ni sunt cunoscute.

Pentru mai buna orientare a publicului nostru publicăm întreg rezultatul alegerilor, spre a avé o privire asupra tuturor deputaților din cler.

1. Cercul Sibiu: Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit vicariu arhiepiscopalian. 2. Cercul Seliște: protopresb. Dr. Nicolae Maier. 3. Sebeș: adm. prot. Sergiu Medean. 4. Cercul Alba Iulia: protopresb. Nicolae Ivan. 5. Cercul Deva: protopresb. Ioan Papiu. 6. Cercul Hațeg: adm. protopresb. Avram Stanca. 7. Cercul Iliu: protopresb. Avram Păcurariu. 8. Cercul Geogiu: capelanul Ol. Oprea. 9. Cercul Zarand: protopresb. Vasilie Damian. 10. Cercul Abrud: protopresb. Romul Furdul. 11. Cercul Cluș: protopresb. Tului Roșescu. 12. Cercul Deș: protopresb. onor. Tit Gheaja. 13. Cercul Bistrița: protopresb. Simeon Monda. 13. Cercul Târnava: ases. consis. Mateiu Voileanu. 15. Cercul Sighișoara: ases. cons. Zacharie Boiu. 16. Cercul Brașov: protopresb. onor. Vasilie Voina. 17. Cercul Bran: protopresb. Traian Meșianu. 18. Cercul Treiscaune: protopresb. Demetriu Coltofean. 19. Cercul Făgăraș: protopresb. Iuliu Dan. 20. Cercul Turda: încă nu se scie.

P. S. Sa Episcopul Meșianu și 15 Martie. Locuitorii magiari ai comunei Batonia, din comitatul Aradului au decis înainte cu patru ani, ca ziua de 15 Martie să se serbeze în fie-care an din partea tuturor locuitorilor din comună, fără deosebire de naționalitate și confesiune; anume în chipul acela, ca să se officieze serviciu divin, pe rând, în fie-care an în altă biserică. Anul acesta ungurii din Batonia au intenționat să-și țină comediile festive în biserică română greco-orientală. Solgăbirăul a și provocat în scris pe preotul român să facă preparativele de lipsă. Preotul a cerut în afacere opinia P. S. Sale eppului Meșian. Prin un ordin P. S. Sa a oprit serbarea zilei de 15 Martie în biserică pomenită. Dispoziția „nepatriotică” a P. S. Sale a indignat în mod teribil pe domnul solgăbirău și pe ungurii din Batonia, ba se dice că „s'au și scandalizat” dumnealor. Teribil!

In chestia cuotei. În adunarea generală a orașului Budapesta, ținută în 25 a lunii curente, a venit la dezbateri apelul comitatului Heveș în chestia cuotei. Adunarea generală s'a ținut sub presidium primariului Ráth Károly. Au vorbit: Puscher, propunând să se ia simplamente la cunoștință hârtia comitatului Heveș în chestia cuotei, și să se voteze încredere guvernului în afacerea aceasta. Frivaldszky, Polónyi și Horánszky s'au pronunțat pentru mișcarea contra cuotei. Venind afacerea la votare, s'a primit propunerea lui Puscher, cu 110 voturi contra 98. Enunțându-se acest rezultat, galeria a erupt în huidiri asurzitoare la adresa părinților orașului, timbrându-i de „trădători de patrie”, și „Luegeriști”.

Orașele: Dobrișinul și Verșețul au hotărât să adreseze parlamentului o reprezentare în contra urcării cuotei.

Unde se duc banii? Să nu credă cineva, că stăpânitorii noștri nu știu ce să facă și cum să cheltui sumedenia de bani adunată de pe spatele sârmanului popor, de pe spatetele aceluia, căruia nu-i este iertat să se numească pe numele său și să vorbească în limba sa. Sunt o mulțime de boieri, cari în viața lor nici un bine n'au adus acestei țări, și cari trag ași pensiuni ne mai pomenit de grase: Wekerle, Szilágyi și Eötvös Lorand, toți fosti ministri primesc pensie anuală câte de 8000 fl.; fostul ministru Lukács Béla, are 4000 fl.; fostul secretar de stat Pulszky Ágost 4000; tatăl său P. Ferencz 5000 fl. pensie; fostul comite Sándor Béla 3700; Radó Kálmán, dea semenea fost fișpan 3200 fl.; consilierul ministerial Jekelfalussy Lajos 5000 fl. pensie. Apoi toți aceștia mai ocupă diferite funcții onorifice, cari deasemenea sunt cu belșug recompensate.

De ale procesului Memorandului. Se credea, că în urma agrațiilor din partea Majestății Sale a Monarchului, cei condamnați în procesul Memorandului, nu vor mai avé să suporțe nici amendele grele în bani, ce li s'au dictat din partea curții cu jurați din Cluș. — Dar etă că procuratura regescă supremă din Cluș prin decusul din 2 Martie Nr. 1003 dă ordin, că cei patru spre-dece agrațiați să plătescă sub urmări de execuție suma de 2203 fl. 75 cr. spese ale procesului Memorandului. Acestei considerabile sume i-se mai adaug 600 fl., taxa țărilor magare, în cari au fost judecați a publica sentința. Tot agrațiații au să suporțe și spesele avute până la închisore, între cari e socotit și transportul jendarmilor; aceste variaza — după depărtare — între 50—100 fl.

Un nou proces politic se va debata în curând înaintea judecătoriei din Arad. Acusații sunt 11 locuitori români din comuna Curticiu, pentru-că în Maiu, anul trecut, serbându-se milleniul în numita comună, pomeniții au strigat: „Să trăescă nația românescă”. Acest fapt a lor e socotit de stăpânitori ca agitație contra patriei „magiare” și ca îndemnare la răscolă contra ei. Apărător le este dl avocat Dr. Ioan Suciu din Arad.

Rutenii. În urma mișcărilor pornite de comitetul pentru îmbunătățirea soții rutenilor ajunși la peire, autoritățile administrative din Maramureș au luat dispoziții pentru a se erua, decă în adevăr există, — și în ce măsură, — sistemul cămătăriei. Pe baza rapórtelor in-curse în materia acesta la 25 a l. c. s'a constatat, că jidanii, această infectă specie de ómeni, iau interese de 40—60% de pe poporul sêrac. Etă pricina, pentru care un popor întreg a ajuns să se lupte cu fómăa.

Sinucidere în casa de alienați. Soția lui Wittich S. din Pesta a stat de mai mult timp în casa alienaților, unde a fost transportată din partea distinsei sale familii, pentru a fi radical curată de nevrositatea de care suferia în grad mare. Dar vindecarea n'a urmat; și sêrmăna femeie, desperată la culme a încercat în patru rânduri să-și pună capăt suferințelor, dar totdeuna a fost surprinsă. Dumineca trecută, fiind singură în odaia de scaldă, apucată éráși de un vehement acces de nervi, s'a folosit de prilej și s'a spânsurat cu stergarul de țeva dela scaldă. Pe când au dat peste ea, sêrmăna femeie era deja mórtă.

Părintele hipnotismului, Carol Hansen, vestitul magnetisator, carele cel dintâru a pășit înaintea publicului cu probele sale din domeniul magnetismului animalic, hipnotism și sugestiune, a repausat zilele trecute în Altona în etate de 64 ani.

Corespondență particulară

a „Telegrafului Român”.

O mângăiere meritată.

Preotul Gavriil Cârlig a funcționat în comuna Someșfalău din tractul Clușului 12 ani. A fost unul dintre cei mai zeloși preoți, oficiul și l'au dus foarte corect, a făcut înbunătățiri considerabile în parochie, au mijlocit ajutoare extraordinare de a mărit porțiunea canonică, a ridicat căsi și supraedificatele necesare la parochie, a edificat școlă nouă, a făcut turn la biserică, a înmulțit averea bisericăscă etc. etc., cu un cuvânt a fost întrutote la înălțimea chemării sale, — a fost un preot de model.

Cu toate acestea în numita parochie nu a putut avea mângăierea dorită, fiind-că poporul nu-i da ascultare în multe lucruri ce a voit a face pentru fericirea aceluia.

Bunul D-șeu s'a îndurat și i-a dat părintelui Cârlig mângăierea meritată într'alt loc. La finea anului trecut s'a publicat concurs pentru întregirea parochiei Văleni din tractul Cetatea de pétră, cea mai bună parochie din acest tract protopresbiteral. Ca se concureze la acea parochie părintele Cârlig a fost invitat prin o delegațiune a poporului din Văleni trimisă anume pentru acest scop. Și l'au ales cu unanimitate deși au fost și alți concurenți.

Noua parochie a ocupat-o la începutul anului curent. Și să vadă lumea, ce primire a avut acest preot vrednic.

Sciind poporul din Văleni în ce și are să sosescă alesul lor mult dorit, vr'o sută de bărbați cu primariul comunei în frunte, înbrăcați serbătorește au eșit din sus de a tria comună spre întâmpinarea lui.

La întâlnire primarul l'a binevenat în numele poporului cu o vorbire frumoasă, la care părintele Cârlig respunde în termeni aleși plin de emoțiune. Abia terminară acest respuns și 12 lăutari încep a trage doine din Chioar (Cetatea de pétră). Părintele vedând atâta manifestare a iubirei, i s'au umplut ochii de lacrimi de bucurie, semn al bunătății inimii lui. Astfel în sunetul muzicii au percurs calea către Văleni. Prin Bucium și prin opidul Șomcuta, pe unde duce drumul — se mira lumea cum primesc Vălenași*) pe preotul lor.

În comună o nouă manifestație a reverenței. Dealungul stradelor stătea poporul rënduri cu lumini aprinse în mâni strigând: „D-șeu te a adus între noi, să trăesci al nost părinte”!

Îndată după sosire serbătoritul fu invitat la un banchet, arangiat în onóra lui de comitetul parochial în școlă, unde i-și petrecu în pace și linisce până în ziua următoare.

Acéstă primire de tot strălucită și démnă a fost o mângăiere meritată pentru inima mult cercată a părintelui Cârlig. De sigur, că în noua parochie a aflat teren bogat de lucru și va pute să facă frumoșe isprăvuri cu un popor consciu, care l'a primit cu atâta entusiasm.

Și noi trimitem salutările noastre serbătoritului.

Ér poporului din Văleni, care a arătat prin acea primire, cum trebuie să-și stimeze o parochie pe preotul seu, laudă și de o mie de ori laudă.

Acel popor scie ce însemneză a avea preot bun și părinte adevărat, scie că preotul este cel mai natural apărător și spriginitor al poporului.

Dacă am avea pretutindenea așa popor nobil, ca cel din Văleni, am puté avé foarte bună speranță de viitorul nostru. O șic acesta fiind-că sunt mulți ómeni binemeritați și ne băgați în sémă.

Alipirea poporului de preotul său a fost și este o virtute de frunte. Ar trebui toți să scie, că ómeni cu inimă bună și curată pentru popor, cari sunt gata să-și pună capul pentru el, sunt foarte rari, și pe cari i avem trebuie prețuit să aibă mângăiere pentru ostenele lor și să-și spriginim să potă lucra și mai mult pentru binele nostru.

Poporul din Văleni a înțeles acesta, deci încă odată laudă și éráși laudă lui.

Un amic.

*) La poporul din Văleni șic cei din jur Vălenași.

Din public. *)

Mulțămită publică.

Floruța Petru și Grama Ioan lui Solomon, economi, cari sunt cei mai de frunte bărbați din comuna Țerățel, au bine voit a dărui pe séma bisericeii noastre un feșnic în preț de 25 fl. Pentru acesta binefacere îmi țin de datorință a-le aduce și pe acesta cale cea mai sinceră mulțămită, pofindu-le din inimă, ca Domnul Dumneșeu să le rêsplătescă înmiit fapta nobilă creștinăscă și să le dăruescă putere și viață îndelungată, ca să mai potă face astfel de fapte plăcute înaintea ómenilor și lui Dumneșeu.

În numele comitetului parochial.

Țerățel, în 4 Martie st. v. 1897.

Andron Bogdan.
paroch gr. or.

*) Pentru cele publicate în rubrica acesta redacțiunea nu este responsabilă.

Posta Redacțiunei.

Dlul I. P. în G. O singură corespondență am primit dela Dta referitoare la alegerile pentru sinodul arhiepiscopalian și aceea s'a publicat în Nr. 9 a. c. a „Tel. Rom.”; cea trimisă acum referitoare la părintele Cârlig, se publică în numărul de față. Salutare.

Nr. 1395/1897 fszb.

[38] 1—3

Publicațiune.

Prin acesta se aduce la cunoștință, că comuna Sinna, aparținătoare de comitatul Sibiuului, cercul Mercurei, vinde prin licitațiune publică în 28 Aprilie 1897 la 10 óre a. m. în cancelaria comunală Sina din pădurea de fag prețuită cu 111,000 fm. 3. classa de exploatare VI „Dosu lungu” și „dosu mocirle”.

Licitațiunea e verbală, însă se admit și offerte în scris provédute cu timbre de 50 cr. și vadiu de 10% după prețul strigărei; offerte au să se predee până la începerea licitațiunei la mâna subscrișului pretor cercual suprem.

Oferentul e obligat a declara în ofert, că condițiunile de licitațiune îi sunt cunoscute și se deobligă deplin acelora.

Prețul strigărei e pe basa prețuirii 32.079 fl.

Licitanții sunt deobligăți a depune un vadiu de 10% în bani séu în hârtii apte de cautiune înainte de licitațiune.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea la subscrișul pretor cercual suprem și la primăria comunală în Sinna în órele oficióse.

Mercurea, în 18 Martie 1897.

Pretor cercual suprem.

Mangesius.

Nr. 118/897.

[33] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea de paroch în parochia de classa a II-a din comună Ludoš, protopresbiteratul Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Dotățiunea anuală fixă afară de venitele accidentale, împreună cu acest post este de 608 fl. 66 cr.

Doritorii de a ocupa acesta parochie, sunt avisați a-și înainta cererile lor, instruite în conformitate cu dispozițiunile legii, în terminul deschis, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei.

Informațiuni mai de aproape despre starea parochiei se pot lua dela biuorul comitetului parochial séu dela oficiul protopresbiteral al tractului.

Concurenții, pe lângă observarea celor prescise, se pot presenta poporului înainte de alegere în biserică spre a fi cunoscuți ca persoană și spre a-și arăta desteritatea în cântări și a cuvânta.

Mercurea, la 15 Februarie 1897.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comit. parochial.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 545/897.

[35] 2—3

Publicare de licitațiune.

În scopul pardosirii mai multor strade în comuna Seliște se escrie pertractare cu offerte închise pe 12 Aprilie a. c. la 10 óre a. m.

Ofertele sunt a se face pentru lucru cu material cu tot, s'au separat pentru lucru ori material și anume după metru cuadrat, respective cubic. Întreprinșătorul lucrului va avea să îngrijescă și de nivelarea de lipsă.

Operatul tehnic și condițiunile detaliate se pot vedea la primăria comunei Seliște din 28 l. c. începând, în órele de oficiu.

La offerte e a se alătura 100 floreni ca vadiu.

Ofertele sunt a se înainta subsemnatei primării comunale până la óra defiptă.

Representanței comunale i se rezervă dreptul a alege între oferenți.

Seliște, în 24 Martie 1897.

Primăria comunală:

Nicolau Hențiu, Nicolau Sêrbu,
notar. primar.